

رد یناشاک ضیف تارابع رتاوت یفن؛ لوصال دقن ءارق یفال تخا دراوم رد نآرق

لقن .منکیم ضرع هرابود ار مدیناوخ ضیف موحرم زا هبنشراهچ هک یتارابع امش مزاجا اب :داتسا
هیهقفل لوصال دقن باتک .دناهروآ لوصا عماج رازفامرن رد هک تسه ناشیا باتک زا مه یرگیدی
نآ مه دزن اش هحفص بلطم نیا سردآ هک دراد هرگنک پاچ کی آرهظ .مناوخم ار ناشیا ترابع نم الاح
هحفص اج نآ .تسا دهم یسودرف هاگشناد تاراشتنا پاچ تسه رازفامرن رد هک هچ نآ اما .دشابیم
:دنداد اج نآ رد ضیف موحرم .تسا متفه و تسبی

ۀیعرشل ۀلدأل ثحابم

لوصا ۀثالث هیف و باتکل یف لوقلا

ءاجأ اءلاحم یف تالمسبل و .هلقن یلع یعاودلا رفاوتل رتاوتم نآرقل :لصا
[1]مالسل مهیلع -انتئمئا نع هب صوصنلا رفاطت و انعامجل هنم

ءاملع نیب هتفرگ اج یاهزیچ زا مدرک ضرع .تسا رتاوتم میرک نآرق هک تسا ناشیا مالک عورش نیا
شتی عطق هب .تسا شرتاوت هب نآرق تینآرق هک هدوب نیا دیم خیش نامز زا ،هعیش یاهقف و
هک دعب هب مه نرق .مدرکن ادیپ مه دروم کی یتح مدرک ضرع نم .تسا نشور یلیخ ینعی .تسا
ناشیا ،مدناوخ ار دیم خیش ترابع نم الا و .دراد یرگیدی باسح دوشیم عورش ضیف موحرم شیامرف
دندومرف ناشیا ،مدناوخ ار فالخ رد هفئاطلا خیش ترابع .دشاب رتاوتم دیاب نآرق هک دندومرف
و .دناهومرف مه ناشیا .مادهناوخن ار یضترم دیس ترابع زونه آرهظ .دشاب رتاوتم دیاب نآرق
...نارگیدی .

«رتاوتم نآرقل» :دنیامرفیم ،تسا هقف رد هداتفا اج ملسم زیچ کی هک باب نامه زا مه ناشیا
ار نم رطن دروم تاکن دنیامرفب هعجارم رگا .مادهدرک یگنر ار اهنآ نم .دنداد ار یتاکن مه دعب
:دنیامرفیم «هلل مسب» هب عجار ناشیآ لثم .دینیبیم

ملأ و یحضل و یتروس ةدحو نم -مهارث ةلل باط -باحصأل نم ةعامج همعر ام و
دجن ملأل .ققحم ریغ هیلع رابخأل ضعب ةلالدل فالیل و لیفل اذک حرشن
ضعب لب ،لالدتسال بتك یف لقان هلqn ال و لوصال نم ۀیش یف ربخل کلذ

فحاصملا یف ناتبثم امهنا عم ددعتلا یف حیصرص انقیروط نم رابخألا و اهتبحاص و لك نیب یونعملا طابترا لا دوجوب هیلع لالدتسالا اما و نیتروس هلوqb قلعتم شئیرق فالیل الیاعه هلوqb یف راجلا نا جازلا و شفخألا لوقب نب یبأ فحصم یف امه نیب لصفلا مدعب و لوئأم فصعك مُهَلَعَجَف -كَلَج و رع نیب فالخ ال یثلا رُوسلا نم ریثك نیب دوجوم طابترا لا أب عوفرم فبعك لاثما یف ةجح ضهني ال شفخألا مالك و .كلذ نم اذه نكیلف ،اهدعت یف ةمالا اذه بَر اُذْبَعِیْلَف :هناحبس هلوqb راجلا قلعتم نم عنام ال ةنا عم ،بلاطملا هذه حلصی ال ةنا یلع ،هنم وهس ةلعل یبأ فحصم یف لصفلا مدعب و .ثیَبْلَ فاضأ و ،عبسلا تئارق رتاوت روهشملا مث.ةمألا فحاصم ریاس ةضراعمل [2].ةیقابل ةثالثل -ةلل همحر -دی هشللا

دنیوگیمنعی .تسا یگنشق تاکن اهنای .«هنم وهس ةلعل یبأ فحصم یف لصفلا مدعب و» ناشیا .«حرشن ملا» و «یحض» هروس ؛تسین هروس ود نیب «هللا مسب» یبأ فحصم رد هک یلع» ؛دنک هزاربم هماع فحاصم اب دناوتیمن اریز .دشابن هکنیا هن ،تسا وا وهس نیا دنیوگیمن رتاوت روهشملا مث»؛دنیوگیمن دعب .«ةمألا فحاصم ریاس ةضراعمل حلصی ال ةنا تئارق هس لوا دی هس ؛«ةیقابل ةثالثل -ةلل همحر -دی هشللا فاضأ و ،عبسلا تئارقلا .تسا رتاوتم رشع دن دومرف .دندومرف هفاضما ه ار رگی

رتاوتم عبس دنیوگیمن روهشم دنیوگیمن هکنیا و تسا رتاوتم نآرق دنیامرفیم هکنیا ؛درگاش ؟تسا رتاوتم تئارق زا کی مادک ؟تسا رتاوتم نآرق مادک تروصنیا رد ؟درادن ضقانت مه اب ،تسا

رد یزار رخف .تسا هدنام شلصفم زونه و مدرک ضرع ار یتمسق امش شیامرف هب تبسن :داتسا زا لبق ءاملع .دشاب رتاوتم دیاب نآرق هک دنکیمن دیکأت ررکم رد ررکم شبیبیغلا حیثافم ریسفت رتاوت و دانسا رد زیجولا دشرملا رد ،دوب نف نیا صصختم هک هماشوبا .دنتفگیمن روطنیمه مه وا ردب هک دوب اچنیا رد .میناوب لصفم ار شترابع دیاب هک یلاکشا .درک یلاکشا عبس تئارق ار امش شیامرف نیمه .دهدب ار ناشیا باوج هک درک شالت نآرقلا مولع یف ناهربلا رد یشکرز نیدلا

هک درادن یا همزالم سپ .«[3]ناتریاغتم ناتقیقح تءارقلا و نآرقلا نأْمَلَعَاو» ؛دیوگیمن .دیوگیمن لاکشا شدوخ دعب اقافتا .دشاب رتاوتم دیاب مه تئارق امتح ،دشاب رتاوتم دهاوب نآرق رگا .دنکیمن

اهنیا زا یکی دیاب امتح تسا رتاوتم نآرق رگا ؟تسا اه تئارق نیا زاریغهب نآرق رگم ؛درگاش .دشاب

دنهاوخیم ضیف موحرم !؟هن ای دنراد یا همزالم ای الاح .دشاب اهنیا زا یکی دیاب امتح ،هلب :داتسا .هن ای دسریم رس نیا هک تسا نیمه مه نم تبحص .دندوب یباوج

یاعدا هک یصخش نیلوا هکنیا هب تبسن نم .تسا رتاوتم نآرق داوم هک دنیوگیمن اهنآ دنیبب ام هک یصخش آلعف .مدرک حرطم ار یلاؤس ،هتشاد ار «ناریاغتم ناتقیقح تئارقلا و نآرقلا» هدرک تافو ۷۹۴ رد مرطن هب .نآرقلا مولع یف ناهربلا باتک رد تسا یشکرز نیدلا ردب مینادیم هدرک حرطم ار نیا ناشیا .تسا هدوب رصاعم یرزج نبا اب .تسا هدوب متشه نرق نایاپ رد .تسا رخف هک یلاکشا ات هدوب وا هیحان زا یشالت نیا مدرک ضرع نم .دشاب رفن نیلوا مه دیاش .تسا تشاد شدوخ نف رد هماشوبا هک یلاکشا و -هدرک حرطم ار یمهم لاکشا شدوخ رطن هب هک- تشاد یزار ناشیا صخش نیلوا مینادیم هک ییاج نآ ات .داد هئارا ار یلحهار تروص نیا هب ناشیا ؛دهدب باوج ار دنهاتف رگ ار نآ یاهدع مه دعب .تسا

داتسا ناشیا؛ نسیح م حلاص رتکد ،تسا ... و یدوعس هاگشناد داتسا هک تسه یرتکد مدرک ضرع ناشیا زا ار دوب نم نهذ رد اهلاس هک یزیچ نی مه .تسا تئارق عوضوم رد باتک هدنسیون و سرمد و نآرقلا نا؟!تسا هدروآرد یشکرز هک تسا یزیچ هچ نیا دنیوگیم ناشیا مدید .مدش لاجشوخ .مدید یدعب هتبل .تسا مدرک در ار نیا وا .تسین یتسرد فرحاًالصا نیا؟!ناریاغتم ناتقیقح تئارقلا ییاهاضف رد فرح نیا هتفگ یشکرز هکنیا زا دعب نوچ ؟اچ .دناهتفریذپن ار نسیح م رتکد فرح اه کی یدوز نیا هب هتفرگ اچ یتقو .تسا هتفرگ اچ ینآرق مولع سالک یاضف رد .تسا هدش رارکت یارب یشکرز شالت نیا هک تسا نیا نم یگب لطرصاق نهذ رد یلو .دنک در ار نآ هتسناوتن رفن ار نآرق بخ .دراد یفلتخم لماحم هک هتفگ یزیچ کی مه تقو نآ .دنک لح ار نارب نیا هک هدوب نی مه .دناهتفگ یرگید زیچ نارگید و هتفگ یزیچ کی شدوخ ؟ییوگیم یزیچ هچ

نآرق دنیوگیم هکنیا دناهتفگ ناشیا .میدناوخ نایبلا رد ار یئوخ یاقآ موحر م ترابعاًالبقاًالثم نایب کی نیا بخ .هن تائی ه اما .تسا رتاوتم تاملک داوم ینعی ؟تسا انعم هچ هب ،تسا رتاوتم رد تسا هملک هدام هک «ک» و «ل»،«م» مینادیم .«نیدلا موی کللم» و «نیدلا موی کللم»الثم .تسا رتاوتم تسا لغف ای لغاف نزو رب هکنیا اما .هدوبن «بحاص» هملک و تسه لاعتم یادخ مالک .مینک انعم روطچ ار میرک نآرق هکنیا رد دراد هجو راهچ-هس .دناهدرک انعم روطنیا ناشیا .تسین هب دناهوخم ناشیا .میراد هدام کی دنیوگیم .دنکیم لابند ار یزیچ نینچ اچنیا رد مه ضیف موحر م فالتخا دراوم همه هک تسین مزال اما تسا رتاوتم نآرق هکنیا اب دنیامرفیم ؛دنک لح تروص نیا تروص نیا هب ناشیا .دننکیم راک هچ هک مینیبب ات میسرب اچ نآ هب الاج .دشاب رتاوتم تئارق **هتالثل -هتلا همحر -دی هشل فاضاً و ،عبسلا تئارق رتاوت روهشملا مٹ»** :دناه دومرف **هتالثل** .دناهدرک هفاضار تئارق هس مه دی هس ؛«**هتقابل**

فرح .دناهدرک یهارمه ناشیا اب رفن ود اهنت ،تسا نم نهذ رد هک ییاج ات لوا دی هس زا دعب مدرک ضرع لوا دی هس اب رفن ود نیا !امهیلع هللا ناوضر یناث دی هس و یناث ققحم .دناهدرک میطعت ار دی هس سدقم .تسین روطنیا راوگرزب ود نیا زا دعب اما .دناهدرک تیوقت ار رشع رتاوت و دناهدرک یهارمه عبس رد هکنیا اب .دناهدرک یهارمه رشع رد و دناهدرک لاکشا هک دیدی ار کرادم بحاص و یلیب درا هدی شک لوط هک تسا لاس تشه-تفه مه ام هتخابم نیا .دندرکن تیعم رشع رد دنتشادن یلکشم .تسا

لئاسر رد مه یراصنا خیش موحر م ؛میدناوخم لئوا :تسا نیا هدوب ام هتخابم نیا لصاح هک یزیچ هک رادقم کی .دناه دومرف دی هس بخ میتفگیم .دناه دومرف ار رشع رتاوت یاعدا لوا دی هس هک دندروآ دروخر نم یتح !دنیوگیم رشع رتاوت رد دی هس هک تسا یفرح هچ نیا میتفگیم میدمآ رتولج یرکذ رد لوا دی هس هکنیا دنیوگیم رانیمس کی رد ینآرق مولع دیتاسا زا یخرب مدید و مدرک .تسا رثأتم یرزج نبا زا دی هس هکنیا ای تسا ملقلا وهس ،«رشعلا رتاوت توبثل» دنیوگیم مه نآ .دراد توافت یلیخ ،هفاضار نیا رد ام نهذ نآلا هک تسا نیا ام هتخابم لصاح !تسا بیجع یلیخ هچ نآ ،دناهتفگ ار رشع دی هس منکیم ضرع هک نآلا .منکیم ضرعاًاعقاو ینعی .تسا هملک کی طقف فاج دی هس .دناهتفگ ار نیا هک دنتسنادیم اهزیچ یلیخ دی هس هک تسا نیا تسا نم تینهذ هک دی هس بخ مییوگیم یملع یاضف رد دیدی .هدوبن روطنیا نم نهذ رد نیااًاعقاواًالبق .دنتسین وگ عامچا یاعدا اچنیا رد یضترم دیس .دناهدرک عامچا یاعدا هیغ بحاص مییوگیم .دناهدرک رتاوت یاعدا مه ینهذ سنا کی !نیمه .دناهدرک رتاوت یاعدا اچنیا رد دی هس مییوگیم .دوب نیا یهقف نهذ .دندراد .تسا قباس یاهسالک

رد .دراد قرف رگید یاهاج اب اضف نیا رد دی هس هک تسا نیا نم دید نآلا هتخابم همه نیا زا دعب اما یاعدا اضف نیا رد .دراد توافت نیا .منادیم نم هک دندادیم زیچ یلیخ .دناه دناوخ ار شسرد اضف نیا هکنیا اذل .منادیم هبلط نم هک دندادیم زیچ یلیخ هک تسا نیا رب عرفتم دی هس رتاوت هک مدرک ضرع اذل .تسین روح نیا .تسین تسرد ،دندادیم ناشدوخ و دناهدرک رتاوت یاعدا مییوگب ود نیا طیحم هک هدوب رطاخ نیا هب ،دناهدرک یهارمه لوا دی هس اب یناث دی هس و یناث ققحم اچ

دزن و دنتفریم ءارقا تاسلج هب ینعی .دناهتشاد ءارقا سرد یگچب زا هک هدوب یطیحم راوگرزب اذل .دندادیم هزاجا دعب و دندرکیم اءا وا دزن هرابود ،دندادیم شوگ و هدناوخ یم وا ،دنتسشنیم یرقم ار عبس تئارق راب ود نم دندومرف ناشلاح حرش رد ناشدوخ ملق اب ناشدوخ یناث دیهش ار عبس تئارق همه یرقم نآ و یرقم نیا دزن نم دنیوگیم و دنربیم ار اهداتسا مسا .متفرگارف عنام .هدوب لافنا هروس ات دیاش .دشن مامت اما مدرک عورش مه ار رشع تئارق دنیوگیم دعب .مدید .دنکیم تیوقت اذل .تسین وگ فاج دیهش هک دمهفیم مدرک ار ییاهراک نینچ هک یسک .هدمآ شپ .تسا هدوبن روطنیا هنافساتم ناراوگرزب نیا زا دعب اما .

باتک حرش رد .دناهومرف ار شخیرات ناشدوخ ،مناوخیم هک ار ضیف لوصالا دقن باتک نیمه نآل تسب .دنتسه رهد هغبان ضیف .دنا هتشون ار باتک نیا هک دناهوب هلاس تفه و تسب .تسه باتک هب .تسا هدیسرن اچنیا هب هک اردصالم دنوخآ حرش .دنا هتشون ار باتک نیا یگللس تفه و هوالع .دناهدرکن حرش ار اه اچنیا .دناهدیسر هجلا باتک نامه .هدیسرن ام ثحب تایاور و نآرقل ۱۰۳۴ دودج ار باتک نیا ضیف موحرم .تسا ضیف یگللس تفه و تسب زا دعب لاس هد هکنیا لاس هد اهنیا نیب ینعی .تسا ۱۰۴۴ رد ناشیفاک حرش مامت دنیامرفیم رافسا بحاص .دنا هتشون ضیف موحرم دوشیم مولعم .دنا هدیسرن مه اچنیا هب و دنا هتشون ار حرشآ دعب دنوخآ .هدوب هلاصاف .دناهتشاد ار اهنیا ناشداتسا حرش زا رتولج .

روهشملا مٓ .دنیوگیم ار یناسک هچ هک میمهفیم عیرس میناوخیم ار ترابع نیا ام هک الاح ؛«**ءیقابل ءثالثل -ءلل همحر -دیهشلا فاضأ و**» .اهق روهشم ؛«**عبسلا تئارق رتاوت**» .تسا رتاوتم رشع هک دندومرف دیهش .

لېبق نم ناك ام نود كلام و كلمك طفللا رهوج نم ناك ام رتاوتملا :لېق و رتاوتب دارملا سيل :اولاق مهنا ءارقل نم ءعامج نع لقن وءلامالا وءملاك ءئيهلا رتاوتملا راصحنا دارملا لب ،رتاوتم تءارقل هذه نم درو املاك نا رشعل و عبسلا نع الصف داش عبسلا نم لقن ام ضعبنا ،تءارقل هذه نم لقن امي نآل اهرغ .

نادجولا هب دهشي امك هريغب هبتشي ال رتاوتملا نال ،ادج لكشم اذه :لېق

ىرت امك وه وعفان قرف ذاوشلا نيب و اهنيب نوكي ال نأ مزلي و :تلق

لېق و ؛ترتاوتل انآرق تناك ول اهنا لاهيلع لمع ال لېقف :نالوق ذاوشلا يف مٓ رتاوتب لاقى نأ لوالاف .عساو لاجم لكلا يف ثحبلل و .داحآل رابخاك يه

[4] نقيتملا هنال لكلا نيب كرتشملا ردقلا

ءئيهلا لېبق نم ناك ام نود كلام و كلمك طفللا رهوج نم ناك ام رتاوتملا :لېق و رد دنتسه لئاق ناشبتك رد ئئاهب خيش .تسا ئئاهب خيش يارب «لېق» نيا ؛«**ءلامالا وءملاك** اءا هوجن و دم هب هك یتئارق فالخا اما .دنتسه رتاوتم دندنکیم ریىغت انعم هک یتئارق فالخا .تسین رتاوتم تسا .

ام نود .دنکیم ریىغت انعم هک ؛«**كلام و كلمك طفللا رهوج نم ناك ام رتاوتملا :لېق و**» ناشیا هورعل ریسفت رد ئئاهب خيش شیامرف نیا ؛«**ءلامالا وءملاك ءئيهلا لېبق نم ناك**» .دنشاب هومرف یرگید عوضاوم رد مه دیاش .تسا .

نیایناث دیهش ناشدج یلو. دنتسه کرادم بحاص بانج، لقان نی؛ «ءارقلا نم ةعامج نع لقن و»
املكنا رشعلا وعبسلا رتاوتب دارملا سيل :اولاق مهنا. دنتشاد هیلعلا دصاقملا رد ار
هذه نم لقن اميف نال رتاوتملا راصحنا دارملا لب ،رتاوتم تاءارقلا هذه نم درو
تسا رتاوتم اهنایا همه هک تسین انعم نیاب، تسا رتاوتم نأرق میوگی میکنای؛ «تاءارقلا
». «اهريغ نع الضاف داش عبسلا نم لقن ام ضعب ناف». تسا دوجوم اهنایا رد رتاوتم ینعی هکلب

دناه دومرف نوچ مدرک ضرع ؟ ارچ ؛ «**ادج لكشم اذه**». تسا کرادم بحاص دوخ یارب لیق نی؛ «**ليق**»
ار نآ میناوتمی روطچ، دشاب داش اهنآ رد رگا بخ. دناوخ ناوتمی ار عبس تئارق هک میراد عامجا
«**نال**». تسا لكشم، دنتسه داش عبس تئارق زا یخرب دنیوگی می هک عارق نیایا عدا!؟ میناوخب
رگا؟ تسین ای تسه رتاوتم هصالخ؛ «**نادجولا هب دهشي امك هريغب هبتشي ال رتاوتملا**
رگا. تسا داش اهنآ زا یخرب هک دنیوگب ام هب دیابن عارق رگید. میمهفیم همه هک دنشاب رتاوتم
دندومرف ناشی ار «**لكشم**» نی. تسا زیاج اهنایا همه هک میراد عامجا روطچ سپ تسین رتاوتم مه
دندنکی میهفاضا کرادم بحاص فرح هب ضیف موحرم:

میوگب رگا؛ «**یرت امك وه و عفان قرف داوشلا نیب و اهنیب نوکي ال نأ مزلي و :تلق**»
تسین اهنایا عجز هک یداش و اهنایا نیب یقرف رگید سپ، تسا داش هرشع و هعبس زا یخرب
تسین.

عساو لاجم لكلا يف تحبلل و؛ دنیوگی میدعب و دنیوگی میار لوقود؛ «**نالوق داوشلا يف م**»
هنال لكلا نیب كرتشملا ردقلا رتاوتب لاقی نأ یلوالاف. تسا نم روظنم اجنای؛
مدناوخ مه یفاص ریسفت زا ار ناشترابع هب نشراهچ هک تسا ناشی راتخم نی؛ «**نقیتملا**
عارق همه نیب كرتشم هک یزیچ نآ هلب. میرادن؟ میرادن ای میراد تئارق رتاوت دنیوگی می ناشی
تسین رتاوتم رگید دندرک فالتخا اچک ره یلو. تسا رتاوتم، تسا

[1] ۲۷ ص، هقهقلا لوصألا دقن

[2] ۲۸ نامه

[3] ۳۱۸ ص ۱ ج نارقلا مولع یف ناهربلا

[4] ۲۸ ص، هقهقلا لوصألا دقن
